

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep,
0032 Oslo

Deres ref.:
22/3420

Vår dato:
05.10.22

Vår ref.:
Siri Espe, Interessepolitisk leder
siri@ungefunksjonshemmede.no

Hørings svar - Forskrift om nasjonal retningslinje for masterutdanning i psykomotorisk fysioterapi

Unge funksjonshemmede har gjennomgått forslaget til ny forskrift om nasjonale retningslinjer for masterutdanning i psykomotorisk fysioterapi og er støttende til det nye forslaget. Samtidig savner vi at retningslinjene for utdanningen tar for seg seksualitet og seksuell helse.

Som representant for 38 medlemsorganisasjoner og drøye 25 000 medlemmer har vi kjennskap til viktigheten av at personer som jobber med unge med funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer har kunnskap og kompetanse om seksualitet. Unge funksjonshemmede representerer mange som regelmessig er i kontakt med fysioterapeuter, ofte over lengre tid. Utfordringene knyttet til seksualitet, og som masterutdanningen i psykomotorisk fysioterapi burde adressere, går på kunnskap om egen kropp, egen seksualitet, og på grensesetting.

For unge med funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer er seksualitet og seksuell helse som like viktig som andre unge, men denne gruppen opplever ofte at deres seksualitet er tabu eller et ikke-tema, og at de og får mindre informasjon om seksualitet og seksuell helse sammenliknet med sine jevnaldrende. Spesielt savner mange kunnskap om seksualitet tilpasset deres kropp og funksjonsevne. Ulike funksjonsnedsettelse kan gjøre at man som ung har andre utfordringer knyttet til seksualitet.

For unge med ervervede funksjonsnedsettelse kan det være krevende å skulle redefinere hva sex er for dem, eller finne nye måter å ha sex på, enten alene eller med partner. For unge med medfødte funksjonsnedsettelse kan det være vanskelig å vite hvilke løsninger for sex som passer for deres kropp, ettersom det meste av informasjon på nett eller via seksualitetsundervisning har et normativt fokus og primært representerer funksjonsnormative kropp. Mange lurer for eksempel på hva deres kropp er i stand til, hvilke hjelpemidler som finnes og som de kan ha nytte av, hvordan de kan redusere smerter, spasmer, kramper eller liknende under sex. Dette er informasjon mange unge opplever at er vanskelig å finne andre steder, og helsepersonell, deriblant fysioterapeuter, burde derfor ha kompetanse til å besvare, veilede eller gi råd på spørsmål knyttet til kroppslig funksjon i henhold til seksualitet.

Videre savner unge med funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer at seksualitet er et tema blant helsepersonell, også fysioterapeuter. Seksuell helse, seksuelle relasjoner og opplevelse av å være trygg og komfortabel i egen kropp og seksualitet er grunnleggende behov for alle mennesker. Likevel opplever unge med funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer at dette sjeldent blir snakket om med dem. Særlig unge som erverver funksjonsnedsettelse etter at de har begynt å være seksuelt aktive reagerer på at helsepersonell og fysioterapeuter ikke snakker om seksualitet med dem etter medisinske inngrep eller behandling. På samme måte savner unge med progredierende diagnoser at seksualitet et noe som diskuteres jevnlig ettersom deres funksjon og sykdomsbilde endrer seg.

Fysioterapeuter har en spesiell rolle i mange unge med funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer sine liv. Fysioterapeuter kommer ofte tett på, får god kjennskap til sine pasienters kropp og funksjonsevne, og følger gjerne pasienter over lengre tid. Fysioterapeuter har også mye kompetanse på hvordan kropp reagerer og fungerer, samt hva som kan virke smertelindrende, motvirke kramper, spasmer og lignende. Derfor er det viktig at fysioterapeuter også har kompetanse på seksualitet og kan veilede på dette temaet. Ikke minst at de evner å skape et rom for spørsmål og samtaler om seksualitet.

Unge funksjonshemmede ønsker videre å spille inn viktigheten av at en masterutdanning i fysioterapi fostrer refleksjon og bevissthet knyttet til grensesetting. Unge med funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer som ofte er i møte med fysioterapeuter og andre aktører i helsevesenet opplever tidlig at mange fremmede mennesker forholder seg svært mye til deres kropp. Ofte blir skillet mellom hva som er deres kropp og hva som er helsepersonells arbeidsplass vanskelig å sette. Mange forteller også at de ofte opplever å bli behandlet som en kropp og ikke som et menneske, eller som et medisinsk objekt fremfor en person med en kropp, intimsone, en seksualitet og en psykisk helse. For mange unge vi har snakket med kan det å bli behandlet som et medisinsk objekt føre til at det er vanskelig å sette grenser i andre kontekster, deriblant seksuelle kontekster. Det er viktig at helsepersonell, inkludert fysioterapeuter, blir lært opp til å være bevisst pasienters grenser, og hva de kan gjøre for å sikre at pasientens grenser blir ivaretatt. Spesielt når man jobber med unge pasienter som skal forme et forhold til egen kropp, egne grenser og egen seksualitet.

Avslutningsvis ønsker vi å opplyse om at Unge funksjonshemmede har flere ressurser på området som kan bidra med å oppfylle kompetansemål innen seksuell helse og psykomotorisk fysioterapi.

- [Se hele mennesket - en kampanje om psykisk helse - Unge funksjonshemmede](#)
- [Sex som funker - Unge funksjonshemmede](#)
- [Hva skal jeg si? - Unge funksjonshemmede](#)

Unge funksjonshemmede mener masterutdanningen må inkludere kompetansemål som omfatter:

- Seksuell funksjon for personer med funksjonsnedsettelse.
- Hvordan fysioterapeuter kan bidra til å skape trygge rom hvor pasienten kan snakke om seksualitet, herunder kompetanse om hvordan starte samtaler om seksualitet.

- Grensesetting, herunder refleksjon og bevisstgjøring på hvordan fysioterapeuter kan overskride pasienters grenser, samt hvordan fysioterapeuter kan bidra til å sikre at pasientens grenser blir ivaretatt.

Med vennlig hilsen,

Ingvild Østli
Generalsekretær,
Unge funksjonshemmede

Ingrid Thunem
Styreleder,
Unge funksjonshemmede